כל הבשר פרק שמיני חולין

פקחא דערבות. בקעה של אותה מדינה ואין מים מצויין להם[ט]: **ופליגא דרב.** דשרי אפי' בלא דחק: **האי אריתא דדלאי.** ליטור שטופכין לו מים מן היאור בדלי והוא מוליך מים לשדות: **אין נוטלין ממנו לידים.** לתת ידיו לתוכו ויקלחו המים לתוכן דלאו מכח גברא אתו שכבר עבר כח השופך והן מקלחין מאליהם ואין כאן לא נטילה ולא טבילה דלאו מכח גברא קאתו טבילי' ומי בטיעור ליתא שאין כאן שעור מקוה: **ואי מיקרב גבי דולא.** כשהדולה שופך וזה נותן ידיו ממון למקוה השפיכה והמים מקלחין מכח השפיכה לתוך ידיו שפיר דמי: **ואי בזיע דולא בכונס משקה.** כשהנקב מכניס משקה גדול הוא קלת וקילות היולא ממנו נראה והשופך שופך דרך פיו לליטור והנקב מקלח מאמוריו ליאור: **מילף לייף.** הליטור עם היאור ע"י דלי ומטבילין בליטור את הידים דלאו טבילה גמורה היא ודיה בתכור זה ולא בעינן כשפופרת הנוד כדין עירוב מקואות דעלמא: **כלי שניקב כו'.** לאו כלי הוא דרבנן כלי תקון: **הא לחד והא לתרי.** לחד רביעית בעינן מתחלה אבל לתרי שהיה בו רביעית ונטל הראשון ואח"כ נטל השני אע"ג דלא הוי רביעית בנטילת שני שפיר דמי הואיל ומשירי טהרה אתו כדמפרש לקמיה מי רביעית[י]: **קפדיתו אמנא.** שיהא כלי שלם: **אחזותא.** שיהא בהן מראה מים: **אשיעורא.** דרביעית: **דקאמו משירי טהרה.** אבל מעיקרא צריך שיהא בו רביעית: **נטלא בה רביעיות.** של זכוכית קרי נטלא והיתה מוצעת לשער בה כלי של כל מים ומים שנתקנו ליטול ידיו: **כוזא.** של חרס: **שפקנה.** חקקה לקבל רביעית אף על גב דמעיקרא לאו לאשתמושי בגווה עבידא ואין חללה עשוי לתוכו: **חמת וכפישה.** מיני עודות של עור הן: **שק וקופה.** אין מלאכתן למים דרובן אין מקבלין מים: **במפה.** מי שלא נטל ידיו מהו לפרוס[יא] מפה על ידיו ולא יגע באוכלין ויאכל: **וכשנתנו לו לר' לדוק.** במסכת סוכה כשהיו נותנין לו לרבי לדוק אוכל שהוא פחות מכביצה נוטלו במפה ואוכלו ולא היה נוטל ידיו ולא היה מברכינו סוכה ולא ברכת המזון: **לא.** הא דנקט פחות מכביצה משום סוכה וברכה נקט ליה:

עבדין

במסכת ידים שצריך מים לראשונים ושניים ומיהו אם נפטם אחת שופך מים הרבה כשיעור רביעית ידיו טהורות דתנן במסכת ידים (פ"ג מ"ה) ידו אחת בשטיפה אחת ידו טהורה שתי ידיו משטיפה אחת ר"מ מטמא עד שיטול מי רביעית פירוש ואפילו נתן משירי טהרה דלא נעו רביעיות כשנוטל בשתי שטיפות והשתא דליכא אלא שטיפה אחת צריך רביעית בשטיפה זו אבל בנוטל ידו אחת לא צריך רביעיות כי אתו משירי טהרה אלא שתהא שטיפה מרובה כשמים: **ואי בזיע דולא** בכונס משקה מילף לייף. ואע"ג דלענין טבילת כל גופו לא מהני מתרי טעמי דנלוק אינו מבור וגם בעינן כשפופרת הנוד לענין עירוב מקוואות גבי רביעיות ידים [יב] לא החמירו:

קפדיתו אחזותא. והא דתנן במסכת ידים (פ"א מ"ג) גפל בהן דיו או קנקנתום ונשתנו מראיהן פסולין דלמא הני מילי לתרומה: **ולא** היא שאני התם דקא אתו משירי טהרה. משמע דמעיקרא בעי למימר דאפילו הראשון לא בעי שיעור ותימה דהא בהדיא קתני מי רביעית לאחד וי"ל דמתניתין לתרומה והוה דייק מיניה דמי היכי דאפילו לתרומה לא בעינן שיעור לשני ה"ה בחולין אף לראשון ומסיק דשאני התם דאתו משירי טהרה: **מגופת** חבית שתקנה. פי' בקונטרס שחקקה [ט] גראה דבלא חקיקה היא רביעית אלא שמשופעת היא ואינה יושבת אלא מסומכת כעין כסוי כוסות של כסף וכסוי קנקנים ותקנה היינו שהרחיבה מלמטה עד שיושבת שלא מסומכת דאין בקנוטרס שלה חשוב כיון שאם בא להושיב בלא סמיכה היו המים נשפכין ואין נשאר בהם רביעית ואמר לעיל כלי שאין מחזיק רביעית אין נוטלין ממנה בתקנת ידים (שם מ"ג) דחשיב מגופת חבית בהדי דפטום הכליס דאין ממוסרין חקיקה אלא לפי שאין יושבין שלא מסומכין כדפריטים: **ולא** ברך אחריו. סבר כרבי יהודה דבעי כביעה דדרס ואכלת ושבעת אכילה שיש בה שביעה דהיינו כביעה בפרק ג' שאכלו (ברכות מט:) ודוקא לאחריו אבל לפניו משמע דמברך וכן לר"מ דפוטר בפחות מכזית היינו דוקא לנפוש אבל בתחלה מברך אף בפחות מכזית והבדיא מדקדק בירושלמי הכי ואע"ג דברים כולל מברכין (שם לה.) נפקא לן ברכה דלבתחלה מק"ו מברכה לנפוש כשהוא שבע מברך בשהוא רעב לא כ"ש מ"מ לא שייך לומר דיו ומברך בתחלה לאשהו ואע"ג דלא מברך בנפוש דאותו ק"ו אינו אלא גילוי בעלמא דברכה לבפניו לאו דאורייתא כדתנן בפרק מי שמתו (שם דף כ:) בעל קרי על המזון מברך לאחריו ואינו מברך לפניו וכן בפרק היה קורא (שם מח.) תניא הפועלים שהיו עושים מלאכה אצל בעל הבית ואוכלין פתן אין מברכים לפניהם אבל מברכים לאחריהם שתי ברכות: **מאי** לאו הא בביצה בעי נטילת ידים. תימה היכי מצי למימר הכי הא ע"כ בתרומה אפי' כביצה לא בעי נטילת ידים דהא התירו מפה לאוכלי תרומה דרבי לדוק כהן הוה כדמוכח בפ' מי שמתו (שם כ:) גבי מדלגים היינו ע"ג אדרונות כו' ובפ' כל פסולי המוקדשין (בכורות לו.) גבי ההוא טוכרא דהוה ליה לר' לדוק ובספ"ק דיבמות (דף טו:) והיה אוכל חולין על טהרת תרומה ז"ל דהוה מצי למימר וליטעמיך. [ע' תוס' יומא עט: ד"ה הא ותוס' סוכה כז. ד"ה הא כביצה]:

כגון

מסורת הש"ס

ט) [כמבן ערך אחת גרם רבא וכן גרסי הרי"ף ורא"ש], כ) [ל"ל דתנן], ג) נזיר לח. נעיין עוד: יומא פ"א מ"ח, ד) [ל"ל דתנן], ה) [תוס' יומא פ"א ד"ג ע"ב], ו) כר"ש פ"א דיומא מ"ב גרס אף על פי שפטומין וע"ש, ז) יומא עט. סוכה כו., ח) [כלאים נמי"ק טו. וכוני מיא כפקחא דערבות ושם פרש"י פקחא דערבות בשוק של אותו מקום], ט) ל"ל כו', י) נס"א: לכרון, כ) עי' מהר"ם שהאריך ולפיק שטעות בפל בספרים ע"ש.

גליון הש"ס

גמ' ואי בזיע. ויקרבנו שמלאתם (בראשית מב [מד]) יג) מתרגמינן וזמנו לנטיפיהון: תוס' ד"ה ואי כו' לא ההמירו. עי' נדה דף מט ע"א תוס' ד"ה אם:

מוסף רש"י

מי רביעית. כלי מחזיק רביעית מלא מים (גיטין מז.). **ואפילו לשנים.** כיון דמעיקרא הוה שיעורא וקפדתו משירי טהרה (שם) ואע"ג דלית בהו רביעית לשני, הואיל ולראשון הוה ביה כדי שיעור נטילה (נזיר לח.). **אוכל.** מאכל פחות מכזית (סוכה כז.). **נוטלו במפה כו'.** לא נטל ידיו אלא כרך במפה ידיו ומשם נקיות, דקסבר פחות מכזית לא בעי נט"י ולא בעי סיכה ולא בעי ברכת המזון לאחריו, דדרים כרי יהודה ואכלת וסבעת וברכת, אכילה שיש בה שביעה וחייבו בברכה, אבל לפניו בכל דהו בעי ברכה, שהרי נהנה ואסור ליהנות מן העולם בלא ברכה (שם). שאם קולף נהג בו, אחת שלא נטל ידיו אלא במפה כדי ידיו משום אגיעת הדעת ומין לסוכה אבלו ולא מיבן אחריו (יומא עט.).

רבינו גרשום

פקחא דערבות כו'. פקחא דערבות אין בו מים: ואתנו עלייהו בולי יומא. אתנו דאימת שתצו ביום תאכלו לחם על אותה נטילה: בשעת הדחק אין. כלומר היכא דלא שכיחי מיא. האי אריתא דדלאי אין נוטלין כו' כיצד הם עושין דולין מן הבור וממלאין צינורות סביביו להשקות השדות וה"ק כשממלאין הצינורות אין נוטלין מצינורות ואין משבילין בה ידים מי שהיו ידיו טמאות. ואי מקרב לגבי דולא כו' כלומר כשהדולה שופך אי מקריב ידיו לגבי דולא כו'. ואי בזיע דולא בכונס משקה כו' כלומר אם נקוב דולא כשממלא מן האריתא בכונס משקה: מילף לייף חשובין כמחוברין לאריתא ואף מטבילין: כלי שניקב

עין משפט נר מצוה

לו א מיי' פ"ו מהל' כלים הלכה ח [טור"ע א"ח סימן קסד סעיף ח]:

לח ב מיי' פ"ט מהל' כלים יד ועי' כ"מ סמג עשין מז טוש"ע א"ח סי' קנט סעיף ז [וכתב אנשם בדברים פ"מ דף מה: וגרסתו אמר רבא ועי"ש עוד דגרסא אחרת היה לו בסוגיא דסכה והביאו הרא"ש הכא בסימן יד]:

לט ג ד מיי' פ"ט מהל' כלים יא יב ועיין כ"מ טוש"ע שם סעיף ח ושם סעיף ט וסי' קס סעיף יג [וכתב אנשם שם דף מו. ובגרסתו א"ל רב אשי לאמימר]:

מ ה מיי' פי"א מהלכות מקואות הלכה ה וע"ש סמג שם טוש"ע א"ח סי' קס סעיף יג:

מא ו ז מיי' פ"ו מהל' ברכות הל' [ד] ז טוש"ע שם סעיף ח:

מב ח מיי' פ"ו מהלכות ברכות הלכה יא טוש"ע א"ח סי' קנט סעיף ג:

מג ט י מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעי' ד:

מד כ מיי' פ"ו מהלכות ברכות הלכה יח וע' בהגהות וכ"מ סמג עשין מז טוש"ע א"ח סי' קסג סעיף ח:

שיטה מקובצת

א) פי' בקונטרס שחקקה ונראה דבלא חקיקה היא מחזקה רביעית וכו'. וגי"ב ואיצטריך לדיוקא:

רבינו גרשום (המשך)

בכונס משקה אין נוטלין ממנו לידים כלומר דלאו חשוב כלי: ל"ק הא לחד הא לתרי כלומר לחד אע"ג דלית ביה להרי אי אית ביה רביעית אין אי לא לא. קפדיתו אמנא כלומר לא. דאי נקוב בכונס משקה (אין) [הו] לא נטליתו מיניה: קפדיתו אחזותא שיהא להן מראה יפה: קפדיתו אשיעורא שיהא בו רביעית: ולא היא התם דקא אתו משירי טהרה. כלומר אם יש בו רביעית מתחלה נוטלין ממנו אפי' לשנים אע"ג דלא מטו לכל חד וחד אלא חצי רביעית דקא אתו משירי טהרה מרביעית אבל אם אין בו מתחלה אלא חצי רביעית או משהו פחות מרביעית כיון דמתחלה לא היה בם כדי טהרה אין נוטלין: נטלא בה רביעיות. כלומר כלי שמחזיק רביעית ליטול בה ידים. כוא כלי חרש: מגופת חבית שתיקנה (בו) [הוא] דבר שסותמין בו כלי חרש ותיקן המגופה עצמה. חמת וכפישה. חמת כלי עור הוא. כפישה שמתקנין למים. הסל והקופה. כלומר מפני הסל שמנוקבין: מהו לאכול במפה. כלומר [מין] שלא נטל ידיו מהו שיכרוך ידו במפה כדי שלא יגע בפת ויאכל מי חיישינן שמא יגע או לא: נטלו במפה ואכלו חרץ לסוכה כלו: בלא נ"י אכלו והיכן הלכה זו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com